

Doplněk (D) je rozvíjející větný člen, který závisí současně na jménu a slovesu ve větě. Může být hojný, rozvíjí či několikanásobný. **Vyjadřuje:**

- vlastnost, kterou má jméno za jistého děje. *Petr přijel domů unavený.*
 - vlastnost nebo funkci, kterou jméno za děje získává. *Havel byl zvolen prezidentem.*
 - děj, který doprovází nebo předchází děj slovesa. *Zahledl jsem ho rychle běžet k lesu.*
- Doplněk **může být vyjádřen: podstatným jménem** (*Petr se proslavil jako (coby) pedagog.*), **přídavným jménem** (*Babicka dorazila celá utmáčená.*), **zájmenem** (*Deti zůstaly doma samy.*), **číslovkou** (*Jan doběhl do cíle první*) či **neurčitým slovesným tvarem** (*Slyšel mys šramotit v předstíni.*).
- Ve větách s doplnkem se často vyskytují slovesa smyslového vnímání (*vidět, slyšet* apod.), k nimž se doplněk váže.

1. U vyznačených doplnků urči, ke kterým slovlm se vztahuje. Jakým slovlm druhem jsou tyto doplnky vyjádřeny? Které z nich jsou hojé, rozvíté či několikanásobné?

Zaslechl jsem někoho **chodit** po chodbě. Jára Cimrman byl zvolen největším **Čechem**. Uviděl jsem budovu divadla **ohřelou a poborenou**. Marod už byl dávno v posteli **zachumlaný** po usí. Viděla jsem souseda **umývat** auto. Zastihl jsem babičku trochu **posmutnělou**. Mnozí považují knedlíky za národní **pokrm**.

2. Vyhledej ve větách doplnky.

Stěpán nakonec doběhl autobus udýchán. Karel Gott byl vyhlášen Zlatým slavikem. Jiří z Poděbrad byl zvolen za krále českého. Firma přijala skupinu cizinců za dělníky. Ledníci jsme domů přivezli poskrábanou. Helena pozorovala kácení stromu nešťastna. Vánoční kapry kupujeme každé žive.

3. Změň věty tak, aby se zvyrazněny přivlastek změnil na doplněk. Pozor na vhodný slovosled.

Samotné dívky se v noci ve stanu bály. **Umazaný** pes zalezl do boudy. **Pozorovali** jsme **hopsající** králíčky. **Rozesmátého** bratra jsem nahle zahledl ve dveřích svého pokoje. **Rozevíratý** kabát na něm ve větru plandal. **Usměvavou** Adélku jsme viděl každý den. **Promáčený** Slávek se vrátil z procházky po lesích.

4. Ze souvětí nebo dvojic vět vytvoř vždy jednu tak, aby se druhá věta změnila na doplněk.

••• **Pozorovali** jsme lišku, kterák honí zajíce. – **Málem** jsem netrefil zatačku. Byl jsem oslněn sluncem. – **Vrátili** jsme se z prázdnin. Byli jsme okouzleni. – **Dobře** jsem ho v noci slyšel. Kašlal ze spaní. – **Ten** kriminální film jsem zhlédl. Byl jsem hrozně napjatý. – **Babicka** stála na zápraží. Byla celá udivená. – **Ráno** se Kateřina vzbudila.

5. Odpověz na otázky. Odpovědi formuluj tak, aby obsahovaly doplněk.

••• **Jak** by ses cítil, kdybys dvě noci nespál? Kým byl zvolen v roce 1989 Václav Havel? V jakém stavu dávaš triko na vyprání? **Jak** bys měl držet tělo při pozoru? Za koho byl Jan Hus v Kostnici prohlášen?

6. Dopln věty vhodnými doplnky z nabídky a zapíš je do křížovky.

patriota, zvědav, poskládaně, skocit, zklamany, utahany, vedoucim

1. Můj tatínek byl od nového měsíce jmenován dlíny.

2. Viděl jsem Kláru na gumě ze Zdákovského mostu.

3. Tomáš Garrigue Masaryk je dodnes lidmi považován za

4. Šaty do skříně musíš ukládat vždy pečlivě

5. Po celodenní dřině v lese chodil táta domů

6. Čekal jsem za rohem jak to všechno dopadne.

7. Po tom, co jsme prohráli, jsem se cítil

